

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการบริโภคอาหารฟาสต์ฟู้ดและภาวะโภชนาการของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบริโภคอาหารฟาสต์ฟู้ด ภาวะโภชนาการ และความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการบริโภคอาหารฟาสต์ฟู้ดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่บริโภคอาหารฟาสต์ฟู้ด จำนวน 290 คน มีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรของการศึกษานี้ คือ นักเรียนโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 1,188 คน

กลุ่มตัวอย่าง

การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีวิธีการดังนี้

1. จากประชากรนักเรียนโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 1,188 คน ผู้ศึกษาได้ใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Yamane (1967) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 290 คน

2. การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มแบบแยกชั้น มีรายละเอียดดังนี้

2.1 จับฉลากจำนวนห้องของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 – 6 โดยให้เป็นสัดส่วนตามจำนวนตัวอย่าง ดังนี้

2.1.1 มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 2 ห้อง

2.1.2 มัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 3 ห้อง

2.2 เลือกเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่รับประทานอาหารฟาสต์ฟู้ด ได้กลุ่มตัวอย่างดังนี้

ตาราง 3.1 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับชั้นการศึกษา

ระดับชั้น	จำนวนเต็ม (คน)	จำนวนตัวอย่าง (คน)
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	215	52
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	205	52
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	203	52
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	195	47
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	184	46
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	188	41
รวม	1,188	290

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่

1. แบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ ค่าใช้จ่าย บุคคลที่อาศัยอยู่ด้วย ความถี่และเหตุผลที่รับประทานอาหารฟาสต์ฟู้ด

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการบริโภคอาหารฟาสต์ฟู้ดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ได้แก่ ปัจจัยด้านวัฒนธรรม ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านการสื่อสาร ปัจจัยด้านการรับรู้ และปัจจัยด้านทัศนคติ มีให้เลือก 5 ระดับ (Likert Scale) ได้แก่ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่เห็นด้วย ไม่แน่ใจ เห็นด้วย และเห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยกำหนดคะแนนในแต่ละระดับ

เกณฑ์การให้คะแนนคำถามในแบบสอบถามในส่วนที่ 2 มีทั้งทางบวกและทางลบ ดังนั้นการให้คะแนนจึงขึ้นอยู่กับคำถามดังนี้ (ธานีินทร์ ศิลปจารุ, 2548)

ระดับความเห็น	คะแนนคำถามเชิงบวก	คะแนนคำถามเชิงลบ
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	5
ไม่เห็นด้วย	2	4
ไม่แน่ใจ	3	3
เห็นด้วย	4	2
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	1

เกณฑ์ในการประเมินค่าเฉลี่ยของความเห็น (ชานินทร์ ศิลป์จารุ, 2548)

ระดับความเห็น	คะแนนคำถามเชิงบวก	คะแนนคำถามเชิงลบ
ไม่เห็นด้วย/ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1.00-2.49	3.50-5.00
ไม่แน่ใจ	2.50-3.49	2.50-3.49
เห็นด้วย/เห็นด้วยอย่างยิ่ง	3.50-5.00	1.00-2.49

2. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินภาวะโภชนาการ ประกอบด้วย

2.1 เครื่องชั่งน้ำหนัก และวัดส่วนสูง ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานจากพาณิชย์จังหวัด

2.2 แบบบันทึกน้ำหนัก ส่วนสูง เพื่อประเมินภาวะโภชนาการของนักเรียน ประมวลผลโดยใช้โปรแกรมระบบการประเมินภาวะโภชนาการและระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ และวิเคราะห์โดยใช้น้ำหนักตามเกณฑ์อายุ ส่วนสูงตามเกณฑ์อายุ และน้ำหนักตามเกณฑ์ส่วนสูงเป็นดัชนีชี้วัดภาวะโภชนาการ (ศักดิ์ดา พริ้งถำภู และคณะ, 2549)(ดังแสดงตารางที่ 2.5-2.7 หน้า 20, 21)

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. แบบสอบถาม

การหาความตรงด้านเนื้อหา(Content Validity) ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหาและพิจารณาความถูกต้องเหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ จากนั้นนำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

การหาความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขแล้วไปลองใช้ (Try out) กับนักเรียนโรงเรียนวัดโนนทัยพาศ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 20 คน จากนั้นนำผลที่ได้มาคำนวณหาค่าความเที่ยง โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค(Cronbach's Alpha Coefficient) (อุเทน ปัญญา, 2548) ได้ค่า 0.87

2. เครื่องมือประเมินภาวะโภชนาการ

ความตรงของเครื่องชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูง โดยเครื่องชั่งน้ำหนักเป็นเครื่องมือที่ได้รับการรับรองจากพาณิชย์จังหวัด ในด้านความเที่ยงตรงและมีการตั้งเครื่องชั่งทุกครั้งหลังจากการชั่งน้ำหนักจากกลุ่มตัวอย่างไปแล้ว 20 คน โดยใช้ตุ้มน้ำหนักมาตรฐาน 5 กิโลกรัม และ 10 กิโลกรัม ส่วนเครื่องวัดส่วนสูง ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงด้วยตลับเมตร ซึ่งได้รับการรับรองจากพาณิชย์จังหวัด

การพิทักษ์สิทธิ

การพิทักษ์สิทธิของผู้เข้าร่วมในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาชี้แจงให้กลุ่มตัวอย่างทราบวัตถุประสงค์ในการศึกษา และขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามความเป็นจริง การศึกษาครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างสามารถถอนตัวเมื่อใดก็ได้ โดยไม่มีผลกระทบใดๆ ทั้งสิ้นต่อกลุ่มตัวอย่าง ข้อมูลที่ได้เป็นความลับและนำเสนอผลของการศึกษาในภาพรวมเท่านั้น เมื่อกลุ่มตัวอย่างตกลงให้ความร่วมมือและลงชื่อในเอกสารพิทักษ์สิทธิแล้วจึงเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ 26 ก.พ. – 1 มี.ค. 50

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าทางสถิติโดยทำการวิเคราะห์ตามลำดับ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามลักษณะของตัวแปร
2. การประเมินภาวะโภชนาการ ประมวลผลโดยใช้โปรแกรมระบบการประเมินภาวะโภชนาการและระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ และวิเคราะห์โดยใช้น้ำหนักตามเกณฑ์อายุ ส่วนสูงตามเกณฑ์อายุ และน้ำหนักตามเกณฑ์ส่วนสูงเป็นดัชนีชี้วัดภาวะโภชนาการ ของศักดา พริงถำภู และคณะ (2549) ดังแสดงในตารางที่ 2.5-2.7 หน้า 20-21
3. วิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการบริโภคอาหารและภาวะโภชนาการ โดยใช้สถิติวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบแครมเมอร์ วี (Cramer's V) (วิสาข์ เกษประทุม, 2545)